

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 231.

Sobota, 19 (31) Października.

1868 r.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących: po Świętach uroczystych i Niedzieliach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kartorach. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obw. eszcze nie kop. 6, za 2-krotne kop. 9, za 3-krotne kop. 12. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku, nie zwracają się. — We wszystkich co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji obu Dzienników Warszawskich.

Rok 5.

Prenumerata w Warszawie rocznie rsr. 8. — Półrocznie rsr. 4. — Kwartalnie rsr. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmie się. — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnoszenie do domu, opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach pocztowych w Królestwie i Cesarstwie Rocznie rsr. 9 kop. 20. — Półrocznie rsr. 4 kop. 60. — Kwartalnie rsr. 2 kop. 30. — Miesięcznie kop. 80.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Najwyższe wsparcie. — Najwyższy ukaz. — Najwyższa nagroda.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Przegląd polityczny. — Telegramy. — Wiadomości telegraficzne. — Komitet budowy cerkwi prawosławnej na Pradze. — Muzeum warsz. rzeźb i gipsu. — Nowa mapa pocztowa. — Koncert w Prado. — Wypadki miejskie. — Kursa monet. — Nagrody. — Deputacja. — Wydanie pomników starożytności w zachodn. gubernjach cesarstwa. — Wypadki w Hiszpanji. — Austrija i ziemie słowiańskie. Rada państwa i delegacja; organizacja armji; stronnictwo ministerjalne; podróż cesarza. — Francja. — Trojaka mapa Francji. — Gwardja narodowa ruchoma. — Włochy i Rzym. Podróż ks. Humberta. — Finanse włoskie. — Turcja i ziemie słowiańskie. Spisek. — Uznanie ks. Milana — Niderlandy. Podróż królowej. — Sprawa kolei żelaznych w Rosji (c. d.).

FEJLETON. — Teatra Warszawskie.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa,

dnia 18 (30) Października.

Najjaśniejszy Pan, na najpoddanniejsze przedstawienie Namiestnika w Królestwie Polskiem, Najmiłościwiej raczył udzielić piętnaście tysięcy rub. srs., na pieniądze wsparcia dla mieszkańców Królestwa Polskiego, którzy podczas pobytu Najjaśniejszego Pana w upłynionym wrześniu, podali w tym przedmiocie najpoddanniej-sze prośby do Jego Cesarskiej Mości, tak, żeby to wsparcie było rozdzielone pomiędzy tych z podających prośby, których, z powodu ich ubóstwa i prowadzenia się, Namiestnik uzna za najbardziej na to zasługujących.

Najwyższy ukaz z d. 23 września, nadający tajnemu radcy Witte, posiadaczowi na prawach majoratu folwarków: Smolewo w pow. ostrowskim w gub. łomżyńskiej, Prasnysz i Lipa w pow. prasnyszkim w

gub. płockiej i Górka Klonowska i Kuźniczka Zagrzebska w pow. sieradzkim w gub. kaliszkiej, wraz z częściami lasu z leśnictwa prasnyskiego, brockiego i klonowskiego, — dla uzupełnienia rocznego dochodu 3,000 rs., — folwarki Bogusławice i Krzykowice, z młynami Kula, Krzykowice, Kafar i Płaskowa w ekonomji Wolborz w powiecie petrokowskim, oraz folwark Waderno w tejże ekonomji, zamieszczony był w wczorajszym (225) numerze *Warsz. Dniew.*

Najjaśniejszy Pan, na skutek zaświadczenia Jenerał-Feldmarszałka Namiestnika w Królestwie Polskiem, o gorliwej służbie i o odznaczającym się wykonywaniu swoich obowiązków przez zostającego przy Namiestniku inspektora do szczególnych poruczeń w gałęzi lekarskiej, rzeczywistego radcę stanu *Beckera*, Najmiłościwiej raczył mianować go kawalerem orderu św. Włodzimierza kl. 3-ej.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa,

dnia 18 (30) Października.

Jakkolwiek dzienniki madryckie donoszą, iż Francja, Anglja, Portugalja i Prusy uznały rząd tymczasowy, za pomocą noty złożonej przez posłów każdego z tych mocarstw w sekretarjacie ministerstwa spraw zagranicznych w Madrycie, z innych stron wynurzają wątpliwość w tym względzie, a *Constitutionnel* mniema, iż spór zachodzi tu z powodu różnicy, jaka istnieje pomiędzy uznaniem rządu, a przywróceniem z takowym stosunków dyplomatycznych. Według zwyczajów dyplomatycznych, tylko ostatecznie ustanowiony rząd może być uznany, z każdym zaś rządem *de facto* mogą być związane stosunki dyplomatyczne i zdaje się, iż takie związanie stosunków miało obecnie miejsce w Madrycie. Włochy, jak zapewnia *Correspondance italienne*, prawie na drugi dzień po ustanowieniu rządu tymczasowego przywróciły z nim stosunki, a ze strony Austrii nie nastąpiło to dotąd

zapewnie dla tego, iż poseł austriacki przy dworze madryckim, obecnie znajduje się na urlopie. — Depesza z Madrytu donosi, że rząd tymczasowy gerliwie zajmuje się przygotowaniem do wyborów, coby niejako potwierdziło wiadomości podane przez *Ajencję Havas* i korespondencje z Madrytu do *Köln. Ztg.*, że rząd tymczasowy zaniechał stanowczo myśl poddania pod głosowanie powszechne, kwestji, jaki kształt rządu najwłaściwszy jest dla Hiszpanji. Korespondencja do *Köln. Ztg.* dodaje, iż zaniechanie tej myśli nastąpiło na skutek przekładań p. Olozaga, który będąc jak wiadomo stronnikiem monarchji konstytucyjnej, nie podzielałby mniemania dzienników paryzkich, iż rzeczpospolita prędzej zostanie ogłoszona przez kortezy ustawodawcze, niż zapomocą głosowania powszechnego. Korespondencje z Madrytu tymczasem utrzymują stanowczo, że w Hiszpanji nie utrzyma się w żadnym razie republikański kształt rządu, i wymieniają jako jedynych mających pewne szanse kandydatów do tronu, Don Fernanda portugalskiego i księcia Montpensier.

Dzienniki półurzędowe paryzkie nie mogą choć kilka dni z kolei wytrzymać, aby jaką przechwałką lub groźbą nie osłabić wrażenia sprawianego przez pokojowe zapewnienia rządu francuzkiego i nie zaniepokoić umysłów. Tak kiedy tekst świeżo wydanej z natchnienia cesarza Napoleona potrójnej mapy Europy, przedstawia położenie Francji w najkorzystniejszym świetle, *Constitutionnel* występuje z artykułem z powodu zaprowadzenia gwardji narodowej ruchomej w wschodnich departamentach, w którym z dumą mówi o patriotyzmie i gotowości nowo-formowanych bataljonów, pospieszenia na granicę w razie wojny.

Nordd. Allg. Ztg. uznaje, że podane przez *N. fr. Presse* objaśnienia p. Beusta o położeniu Europy, które spowodowały komitet wojskowy

FEJLETON DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Teatra Warszawskie.

18 (30) października.

wystąpienie pani Modrzejewskiej w trajedji Parja. Jeżeli pani Modrzejewska przeczytała wszystkie sprawozdania ze swojej roli w Parji, zamieszczone we wszystkich gazetach i kurjerach tutejszych, musiała zadziwić się nie pomału! Gdy bowiem jedni z krytyków zarzucają artystce nieszcześliwy wybór roli Neali, jako nieodpowiedni jej siłom wokalnym lub radzą nawet, aby stanowczo wyrzekłszy się trajedji i dramatu, ograniczyła się jedynie na grywaniu w wyższych i salonowych komedjach — drudzy wysławiają pod niebo jej grę w roli Neali, twierdząc, że ta postać ani inaczej pojęta ani lepiej przedstawiona być już nie może... Nawet i inne odegrane już przez panią Modrzejewską, a osądzone czy uwielbione przez większość recenzentów role — podobną wywołały sprzecznosc i niezgodę w krytyce. Wszyscy prawie przyznają, że p. Modrzejewska odtworzyła znakomicie, genialnie nawet, rolę Janiny, w „Pojęciach pani Abraj”, lecz fejleton teatralny Gazety Warszawskiej, dokonany we wczorajszym numerze — zaprzecza temu zdaniu. Słowem, pokazuje się, że gdyby pani Modrzejewska chciała dowiedzieć się o istotnej wartości swej gry i skali swojego talentu, to musiałaby, zostawiwszy na stronie zarówno wielbiące ją jak niezadowolone recenzje — słuchać jedynie sądu ogólnego publicz-

ności, która tłocząc się z bezprzykładnym pośpiechem na jej wystąpienia — wymownie swój sąd wyraża...

Co do nas, zanim specjalnie o roli Neali mówić zaczniemy, powtarzamy tu, niejednokrotnie wyrażone już o talencie pani Modrzejewskiej zdanie, że artystka ta, uposażona tak hojnie od natury, a tak widocznie wspierająca te dary pracą, studjami i subtelnym artystycznym poczuciem — zdolną jest do przedstawienia zarówno ról serjo dramatycznych jak lżejszych, mieszczących się w obszernym repertuarze jej talentu. choć może, rodzaj komedji salonowej, najlepiej do jej naturalnego usposobienia przypada. Nie możemy jednak ograniczyć do tego jedynie rodzaju potężnego talentu artystki, która odtworzywszy nam ideał dziewiczej Anieli w „Slubach”, jednocześnie potrafi się wcielić w taką ekscentryczną postać Janiny, gdzie również z niesłychaną subtelnoscia wyraża wszystkie te role odcienia.

To powiedziawszy dla określenia całości talentu p. Modrzejewskiej — przejdziemy już do rozbioru jej gry w roli Neali.

Zgadamy się na to, że utalentowana artystka, mogła lepszy uczynić wybór — nie dla tego jednak, abyśmy jej grze — i tu również wykonanej starannie i estetycznie — zaprzeczali wysokiej wartości, lecz z powodu że sama „Parja” jako dzieło dramatyczne dla sceny, jest arcy-wadliwym w pomysle a monotonnym w akcji i osnowie utworem. Kiedyś, po pierwszej u nas reprezentacji „Parji”, oddawaliśmy gorące po-

chwaly niektórym w niej fragmentom ze stanowiska czysto poetycznego — jak również podziwialiśmy, prześliczny, pełen siły, zapалу i czystości języka przekład tej trajedji. I dziś także gotowi jesteśmy powtórzyć te pochwały — lecz, teraz bardziej jeszcze jak wtedy — powstajemy na jej osnowę wadliwą, a szczególnie na nieprawdopodobieństwo w charakterach występujących tam postaci. Ten ojciec Adhemar, który przybywa na scenę w pół nagi, zgłodniały, o żebraczym kiju — po to, ażeby syna, którego meztwo i los wyniosły do szczytu władzy, a miłość najdosłowniejszej w państwie dziewicy ma nagrodzić szczęściem zupełnem — ażeby tego syna, niby ukochanego tak czule, namówić, i więcej — bo groźbą zmusić, do zamienienia purpury i złota na łachman cuchnący, a życia w szczęściu i godności, na tułaczę po lasach i pustyniach włóczęgę — ten ojciec, jest tak nieprawdopodobnym, że stałby się komicznym nawet, gdyby nie ratowały go sytuacje straszne i gra aktora. Odcień tego fałszu w charakterze, spływa i na syna prawie — bo czyliż znowu taki Idamor, wódz zwycięzki, bohater uwielbiany przez wojsko i lud cały — przed którego potęgą drży sam arcy-kapłan nawet — Idamor, kochający z całym serca zapalem pigkną Nealę, mógłby się zgodzić na takie szalone propozycje ukochanego nawet ojca? czyliżby wreszcie wierzył w jego przywiązanie ku sobie, widząc że ten obłąkany starzec, dla dogodzenia swoim, wyraźnie dzikim zamiarom, chce skruszyć całe istnienie jego? Są to fałsze w zasadzie tak grube, że każdego uderzyć muszą. Rozumie się, że i postać Neali,

